

בס"ד
פרשת ויחי
גיליון רע"ט
שנה ו'
טבת תשפ"ה

בדרו אמונה

במשנת מרן רשכבה"ג הדרך אמונה זללה"ה

(רש"י) עול תורה - שו"ת עם רביה"ק מרן זצוק"ל בעניני ת"ת

לומד יחידי

שאלה: בגמרא ברכות (דף ו' ע"א), איתא, ששכינה כנגד מי שלומד, אפילו אם לומד יחידי, ואילו בגמרא תענית (דף ז' ע"א) איתא שנקרא חוטא מי שלומד יחידי עיי"ש. והאיך השכינה נגד מי שחוטא?

תשובה: אין חייב כל היום ללמוד עם חבר רק קצת.

...

לחשוב בבית הכיסא על דרך הלימוד

שאלה: האם מותר לחשוב בבית הכיסא על דרך הלימוד, וכדו'?

תשובה: אין ראוי.

...

בשובבי"ם להרבות בתורה

שאלה: מה סובר מעיי"כ שליט"א שיש להרבות בימי השובבי"ם, האם בתורה או בתעניתים, או בצדקה, או בתפילות וכדו'?

תשובה: בתורה.

...

אכילת זיתים קשה לשכחה

שאלה: בגמרא הוריות (דף י"ג ע"ב) איתא, חמשה דברים משכחים הלימוד, וכו', והרגיל בזיתים וכו', ע"כ. האם זה ענין סגולי או טבעי?

תשובה: טבע.

[גם אני אודרך]

...

קטן היודע לדבר אביו מלמדו "תורה ציוה לנו"

שאלה: כתוב בגמ' קטן היודע לדבר אביו מלמדו "תורה ציוה לנו וכו'", והיום לא ראינו נוהגים זאת, אלא מתחנך בגן ובת"ת, איך נהגו רבותינו בזה?

תשובה: היו מלמדים.

...

עצה לשמחה

שאלה: האם חז"ל נתנו עצה [ותרופה] לאדם שמרגיש חוסר שמחה, שיעשה פעולה שעיי"ז יגרום לו ליצור שמחה.

תשובה: פקודי ה' משמחי לב. [משיבת נפש שעתידי לצאת לאור אי"ה]

...

גם לומד תורה שלא לשמה מעמיד העולם

שאלה: הא דאיתא באבות דהעולם עומד על התורה וכו' האם היינו דוקא בלומד תורה לשמה או גם בלומד תורה שלא לשמה.

תשובה: תמיד.

ברוב עם אם דוחה ת"ת

שאלתי למו"ר זצוק"ל אם ברוב עם הדרת מלך דוחה תלמוד תורה ואמר לי "לא מוכרח".

...

אגדות הש"ס

שאלתי למו"ר זצוק"ל במ"ש ביבמות (דף צ"ז) דכל ת"ח שאומרים משמו שמועה שפתיו דובבות בקבר וצ"ע היכי הוא כשאין שפתיים (וכמצוי שנתעכל הבשר וכו') ואמר לי "כל אגדות הגמרא הם סודות התורה, כך אומר הגר"א".

...

לימוד בספר סדר הדורות ושם הגדולים

הלומד בספר סדר הדורות או שם הגדולים להגרחד"א ז"ל אי יש לו שכר לימוד תורה ע"ז (דהרבה גופי תורה תלי בי').

תשובה: שכר יקבל אבל לא ממש תורה.

...

האם יש דין שמחה בשבת ובמה מקיימים זה.

שאלה: האם יש דין שמחה בשבת למעשה.

תשובה: כמדומה שהאחרונים הוכיחו שיש (מובא גם במ"ב בבה"ל)

שאלה: אם יש דין שמחה בשבת כיצד מקיימים השמחה. תשובה: בתורה.

...

איך ר"י הסנדלר וחנוך למדו תורה

שאלה: איך רבי יוחנן הסנדלר, וכן חנוך שהיה תופר מנעלים ומייחד יחודים, למדו תורה בזמן עבודתם, הא הנוגע במנעליו בעי נטילה.

תשובה: בהרהור (עי' שוני"ה, צ"ב דין י"ח).

...

דחיית תלמוד תורה מפני הידור מצוה

שאלה: האם הידור מצוה דוחה תלמוד תורה.

תשובה: כן.

...

תמיכה בתלמיד חכם עדיפה ע"פ סגולות

שאלה: למה עדיף יותר ליתן, האם ח"י רוטל במירוון, או לתרום לת"ח שילמד.

תשובה: ת"ח שילמד. [אריה שאג]

...

עט מיוחד לדברי תורה

שאלה: האם יש הידור שיהיה לאדם עט מיוחד לדברי תורה?

תשובה: יש הידור.

המפסיק לצורך מצוה שאפשר לעשותה ע"י אחרים

שאלה: הא דאין מבטלין ת"ת לצורך מצוה שאפשר לעשות ע"י אחרים האם אסור לו להפסיק, או דלמא הכוונה שאין צריך להפסיק, אבל אם רוצה יכול להפסיק, ולא דמי למצוה שא"א ע"י אחרים שצריך להפסיק.

תשובה: איסור.

...

שאומרים ד"ת הסעודה נהיית סעודת מצוה

שאלה: במשנה באבות (פ"ג מ"ג) 'שלשה שאכלו על שלחן אחד ואמרו עליו דברי תורה כאילו אכלו משלחנו של מקום ברוך הוא', האם יש לזה גדר של סעודת מצוה.

תשובה: כן.

...

בקור חולים לעומת ד"ת נקרא דברים בטלים

שאלה: פמ"א ה"א, אמר (רשב"י) יפה עשה לי הקב"ה שהנחתי דרכי תורה והייתי מתעסק בדברים בטלים, ע"כ. וצ"ב איך קורא למצות בקור חולים דברים בטלים.

תשובה: לעומת דברי תורה.

[ספר שמחת אברהם מהנדיב הרב ר' אברהם וולפסון ז"ל]

...

חיוב ת"ת לבנו עד מתי

שאלה: עד מתי חייב האב ללמד את בנו תורה, האם עד גיל בר מצוה או לעולם.

תשובה: יש לומר דגם בגדול יש מצוה, עיין מה שכתבתי במס' תפילין ברייתא ב' ד"ה וקטנים. [שמחת מרדכי]

...

האם צריך להחמיר מושגי ליל ניטאל לכמה דברים

שאלה: האם רבותינו נהגו ממושגי "ליל ניטאל", לענין ת"ת תשובה: החזו"א לא חש כלל.

בספר ארחות רבינו (ח"א עמוד קצ"ג) הביא מהסטייפלר בשם החזו"א שהקפיד מאוד "שלא לבטל תורה" בליל ניטאל.

...

דיני תלמוד תורה ותפילה לפני שפסע

שאלה: אחרי שסיים שמו"ע ולא פסע, שעומד מאחוריו מתפלל, האם מותר ללמוד ולהתפלל בדיבור ובהרהור.

תשובה: רק בהרהור אבל תפילות מותר גם בפה.

[דולה ומשקה]

...

ס"ת המהלך ואחד עסוק בתלמודו

ש. העסוק בתלמודו ולא הבחין בס"ת המהלך, האם צריכים להודיעו.

תשובה: כדאי להודיעו. [נזר החיים]

...

הסימנים בגמ'

שאלה: הסימנים בגמ' האם אמירתן היא לעכובא לענין סיום מסכת.

תשובה: מובא כן בשם השל"ה לקרוא גם את הסימנים כי הם סודות התורה ומ"מ נראה דאין זה מעכב לענין סיום מסכת.

...

בלימוד עם עני בתורה מקיים ג' מצוות

ש. בחז"ל בתמורה ובמדרש בפרשת בהר מצינו שיש עני בדעת שחסר לו תורה, ואם העשיר בתורה עוזר לעני בתורה, מאיר את שניהם ה'. לפי"ז מי שלומד תורה עם אדם עני בתורה, האם נחשב שעוסק במצות צדקה כמו שנותן פרוטה לעני,

ועי"ז מקיים ג' מצוות, ת"ת, חסד, צדקה, או שעשיית צדקה זו רק בכסף ולא בעוזר לעני בתורה.

ת. יתכן.

...

המלמד בנו אותיות יקבל שכר ד"ת

ש. מי שיאמר סתם את סדר האותיות כגון שמלמד את בנו הקטן כל האותיות, האם יקבל שכר של דברי תורה כאילו אומר דברים קדושים כיון שזה שמותיו של הקב"ה.

ת. כן.

...

נזדרזו לקבל אז יש להזרז ללמוד

"ההוא צדוקי דחזייה לרבא דקא מעיין בשמעתא ויתבא אצבעתא דידה תותי כרעא וקא מייץ בהו וכו' אמר ליה עמא פזיזא דקדמיתו פומייכו לאדונייהו אכתי וכו' אמר ליה אנן דסגינן בשלימותא כתיב תומת ישרים תנחם וכו'".

צ"ב מה ענה רבא תשובה על על הקדמת נעשה לנשמע אך מהי התשובה לכך שיצא לו דם מאצבעותיו.

תשובה. מטעם שנזדרזו אז לקבל יש להזרז ללמוד. (אשיחה ח"א עמוד קפ"ו).

...

עושר לעמלי תורה הכונה שיהיה להם מה שצריך

שאלו לרבינו על מה שכתוב בברכת פרץ פ"י מקץ וז"ל והנה לא הובטח לעמילי תורה שיזכו לעשירות וכיו"ב אבל מ"מ זה מובטח להם שע"י עסק התורה לא יפסידו ולא יגרעו מנת חלקם מכמות שהי' בא להם אילו לא עסקו בתורה. וקשה מגמ' שבת ס"ג למיימנים עושר וכבוד ואורך ימים ואף למשמאילים עושר וכבוד, הרי דמובטח לת"ח עושר.

ואמר רבינו דאין הכונה עושר אלא שיהי' להם מה שצריכים והוסיף לפעמים יש חשבונות אחרים כגון שהוא גלגול. (הגאון ר' גדליה הוניגסברג שליט"א בספרו מנחת תודה עמוד לט' בשם רבינו

...

להגיע למתיקות התורה

שאלה: איך מגיעים למתיקות בתורה ולעריבות ונעימות בתורה, האם ע"י עמל בתורה ללא הפסק או ע"י ריבוי בחזרה על הנלמד או שיש עצה אחרת.

תשובה: שניהם עצות טובות וגם ע"י תפילות.

...

כמה צריך להתאמץ עבור התורה

שאלה: לחם לא אכלתי ומים לא שתיתי. דברים ט' ט'. צ"ב מה היתה כוונת משה רבינו וכי רצה להתגאות ח"ו, הלא הוא הענו מכל האדם.

תשובה: רצה להראות כמה צריך להתאמץ עבור התורה. (אשיחה ח"ב עמוד שכה').

...

לקבוע שעה קבועה שלומד בה

שאלה: השאלה השניה שהאדם נשאל בבית דין של מעלה לאחר מותו היא קבעת עתים לתורה ומבואר בשו"ע שהאדם צריך שתהיה לו עת קבועה ללמוד תורה ביום ובלילה ויש להסתפק האם צריך לקבוע שעה מסויימת דוקא או שמספיק לקבוע ללמוד בכל יום זמן מסויים ובכל יום ילמד בשעה שיוכל לפי הפנאי שיהיה לו באותו היום.

תשובה: צריך לקבוע שעה קבועה שלומד בה תמיד ואין די במה שלומד שעה אחת ביום אלא שתהיה בשעה מסויימת. (וישמע משה פסקים מכמה חכמים ח"ב עמוד ר"ו) [עזרת אלעזר]

נא להעתיר בתפילה ובתחנונים לרפואת הרבנית הצדקנית מרת שרה בת לאה גיננדל תחי' א"ח להגאון רבי אהרן אוסטרן שליט"א מר"י ארחות תורה. ובת לרבינו מרנא פוסק הדור הגר"נ קרליץ זצוק"ל. הזקוקה לרחמי שמיים מרובים.